

Informacija o potrebama i stanju resursa informaciono-komunikacione infrastrukture

Ministarstvo javne uprave, kao organ uprave koji je shodno Uredbi o organizaciji i načinu rada državne uprave („Sl. list CG“, br. 98/23, 102/23, 113/23, 71/24, 72/24, 90/24, 93/24, 93/24 - ispravka, 104/24 i 117/24), između ostalog, zadužen za razvoj informacionog društva i elektronske uprave, vrši poslove uprave koji se odnose na upravljanje Jedinostvenim informacionim sistemom i obezbjeđivanje tehničkih i drugih uslova za njegovo korišćenje.

Zakonom o elektronskoj upravi („Sl. list CG“, br. 72/19), definisano je da Jedinostveni informacioni sistem čine: Data centar, Disaster Recovery centar, informaciono-komunikaciona infrastruktura, kao i dijeljeni infrastrukturni, aplikativni i internet sistemi.

Ujedno, strateško opredjeljenje Vlade Crne Gore je digitalna transformacija kompletnog društva, što je iskazano u različitim strateškim dokumentima, od kojih se naročito ističu: Strategija digitalne transformacije, Strategija reforme javne uprave i Strategija sajber bezbjednosti.

U nadležnosti Ministarstva javne uprave nalazi se upravljanje Data Centrom i Disaster Recovery Centrom, u kom su smješteni ključni informacioni sistemi i servisi Vlade. Svi sistemi nalaze se na virtuelizacionoj platformom u okviru jedinstvenog Vladinog private cloud sistem. Ovakav pristup je u potpunosti obezbjedio mogućnost državnim organima da prilikom kreiranja informacionih sistema i registara koriste infrastrukturu Vladine private cloud platforme, bez ikakvih troškova u smislu kupovine hardvera, licenci i sistemskog softvera, što predstavlja bitan segment racionalizacije finansijskih sredstava, kroz koji na kraju 2025. godine funkcioniše više od 450 virtuelnih servera koji podržavaju 127 informacionih sistema u 35 institucija. Pored sistema virtuelizacije, Ministarstvo upravlja i informaciono-komunikacionom mrežom državnih organa, u okviru koje su telekomunikacioni linkovi trenutno obezbijeđeni za ukupno 544 državne lokacije, kroz 5 odvojenih tenderskih procedura.

Tokom 2024. godine Ministarstvo javne uprave je ojačalo mehanizme za rano otkrivanje prijetnji i koordinisan odgovor. Uz podršku EU kroz program eGA, formiran je GSOC kao centralna tačka za kontinuirani monitoring, detekciju, eskalaciju i koordinaciju reakcije. Implementiran je čitav ekosistem potrebnih bezbjednosnih alata koji su uspješno stavljeni u funkciji monitoringa mreže državnih organa 24/7 i pokrivaju sve segmente infrastrukture kako u cloudu tako i fizički.

Kao što je navedeno Ministarstvo upravlja Primarnim i Disaster Recovery Data Centrom, s tim u vezi tokom 2025. godine zabilježeni ispadi sistema klimatizacije usljed neadekvatnoga i nesistematskog održavanja, tehničke dotrajlosti ključnih komponenti, što je uzrokovalo prekide u radu i nedostupnost pojedinih ključnih informacionih sistema.

Neodgovarajuće održavanje sistema hlađenja prepoznato je kao glavni uzrok povećanog rizika po stabilnost infrastrukture i opremu vrijednu preko 5 miliona eura, zbog čega su sprovedene hitne servisne i sanacione mjere, ali je istovremeno neophodno njihovo kontinuirano i sistematsko sprovođenje radi dugoročnog unapređenja pouzdanosti rada Data centara.

Informacija je nastala na osnovu zahtjeva Ministarstva finansija i Poreske uprave, u vezi sa kontinuitetom rada servisa elektronske fiskalizacije koji se nalazi na Disaster Recovery lokaciji. Glavni nedostaci uočeni su kroz izazove **Uprave za državnu imovinu** u održavanju tehničkih sistema potrebnih za rad oba objekta.

Ministarstvo finansija je dodatno obavijestilo Ministarstvo javne uprave o potrebi opremanja nove zgrade aktivnom mrežnom opremom, bez koje nije moguće obezbijediti redovan rad, pristup internetu i servisima.

Takođe, ukazano je na problem nedovoljne propusnosti komunikacionih linkova između udaljenih lokacija **Poreske uprave** i serverske infrastrukture na centralnoj lokaciji u Podgorici.

Na kraju, obezbjeđenje sredstava za drugu godinu realizacije Okvirnog sporazuma sa kompanijom Microsoft prepoznato je kao ključno pitanje kontinuiteta rada, informacione bezbjednosti i zakonitog funkcionisanja javne uprave i resursa **koje koristi veliki broj državnih institucija**.

Informacija je strukturirana kroz četiri cjeline:

1. stanje tehničkih sistema za kontinuitet rada Primarnog i Disaster Recovery data centra,
2. stanje lokalne mreže (LAN) za potrebe nove lokacije Ministarstva finansija,
3. potrebe za unapređenjem informaciono-komunikacionih linkova za Poresku upravu,
4. status Microsoft licenci.

Cilj je da se pruži sveobuhvatan uvid u trenutno stanje, funkcionalnost i pouzdanost ovih sistema, kao i da se identifikuju eventualne potrebe za unapređenjem i daljim održavanjem.

DIO 1: Stanje tehničkih sistema za kontinuitet rada Primarnog i Disaster Recovery data centra

Ministarstvo javne uprave, kao nadležni organ za upravljanje Vladinom informatičkom infrastrukturom i informaciono-komunikacionom mrežom državnih organa, odgovorno je za razvoj e-uprave i informacionu bezbjednost. Pored ostalih nadležnosti definisanih Uredbom o organizaciji rada državne uprave, Ministarstvo upravlja sa dva ključna Data Centra:

- Primarni Data Centar (Rimski trg – zgrada Vektre, Podgorica);
- Disaster Recovery Data Centar, (Nikoljac, Bijelo Polje).

Primarni Data Centar predstavlja centralnu tačku za rad ključne serverske i mrežne opreme državne uprave, čiji neprekidan rad direktno utiče na dostupnost i pouzdanost javnih servisa. Disaster Recovery Data Centar u Bijelom Polju funkcionise kao rezervna infrastruktura za slučaj kvara ili prekida rada primarnog sistema.

Kritični sistemi oba data centra obuhvataju:

- termotehničke sisteme (klimatizacija i hlađenje),
- elektroenergetske sisteme (jaka struja, UPS uređaji, agregati),
- sisteme za detekciju i gašenje požara,
- sisteme kontrole pristupa i video-nadzora.

Rizici

Tokom 2025. godine zabilježeni su dva ispada sistema klimatizacije u Primarnom Data Centru i jedan ispad sistema klimatizacije u Disaster Recovery Data Centru, koji su uzrokovali prekide i nedostupnost ključnih informacionih sistema kao što su portal Vlade Crne Gore i mail sistemi, te mogućnost uticaja na kritične informacione sisteme kao što su sistemi za centralizovane javne nabavke, obračun zarada, planiranje budžeta i mnoge druge.

Povećana temperatura u Data centru predstavlja značajan rizik za opremu, uključujući mogućnost pregrijavanja servera i mrežne opreme, skraćenje životnog vijeka uređaja, povećanu potrošnju energije, rizik od gubitka podataka, kao i pojavu neplaniranih prekida u radu sistema (downtime).

Glavni uzroci ispada sistema klimatizacije bili su nedovoljno redovno i sistematsko održavanje klima-uređaja, tehnička dotrajalost ključnih komponenti, posebno kompresora, kao i eventualne nepravilnosti u radu kontrolnih i sigurnosnih sistema, što je rezultiralo prekidima u nesmetanom funkcionisanju sistema hlađenja.

S obzirom na stratešku važnost oba data centra, kao i činjenicu da se u njihovim prostorijama nalazi informaciono-komunikaciona oprema procijenjenje vrijednosti od preko 5.000.000 eura, na kojoj obrađuju i čuvaju podaci od izuzetnog značaja za funkcionisnje državne uprave u toku 2025. godine Ministarstvo je sprovedo niz aktivnosti usmjerenih na poboljšanje operativne efikasnosti Data Centara, sa najvećim fokusom na servisiranje i unapređenje sistema klimatizacije i hlađenja jer su tu prepoznati i uočeni najveći problemi.

Realizovane aktivnosti

1. U oktobru 2025. godine izvršen je **redovan servis klima-uređaja u Primarnom Data Centru**, uključujući čišćenje filtera, dopunu freona, zamjenu dva kompresora i dvije inverterske ploče, kako bi klima-uređaji bili u potpunosti funkcionalni i radili u punom kapacitetu.
2. Takođe, u septembru 2025. godine **izvršen je redovan servis klima-uređaja na Disaster Recovery lokaciji**, gdje je važno naglasiti da trenutno funkcioniše samo jedna klima jedinica, što predstavlja potencijalni rizik u slučaju kvara i zastoja u radu trenutno aktivne klima jedinice.
3. **Detektovan je nedostatak DMS (Data Management System)** sistema nad sistemom klimatizacije u Primarnom data centru, na osnovu čega je planirana i prepoznata kao ključna aktivnost za unapređenje centralizovanog monitoringa i pravovremenog reagovanja na eventualne kvarove klima-uređaja.
4. **Detektovana je nepovezanost sa BMS (Building Management System)** sa monitoring sistemom Ministarstva javne uprave.
5. Tokom mjeseca decembra sprovedene su **aktivnosti kontrole, testiranja i provjere sistema za dojavu požara**, uključujući sistem automatske dojave i aktiviranja gašenja, radi utvrđivanja njihovog stvarnog funkcionalnog stanja i pouzdanosti u slučaju potrebe. Kontrolom sistema automatske dojave sa aktiviranjem gašenja požara u server sali Primarnog data centra utvrđeno je da je sistem ispravan i u funkciji. Istovremeno, pregledom sistema automatske dojave sa aktiviranjem gašenja u CA sali Primarnog data centra **utvrđeno je da sistem nije ispravan**, a takođe je utvrđeno da detektori iz dvije zone nepropisno postavljene iznad plafona.
6. Na Disaster Recovery lokaciji u Bijelom Polju identifikovana je neispravnost centrale za aktiviranje sistema gašenja, koja nije bila u funkciji i predstavljala je značajan bezbjednosni rizik. Navedena **centrala je zamijenjena**, čime je otklonjen uočeni rizik i obezbijedena pouzdana zaštita kritične opreme i podataka, uz unapređenje ukupne bezbjednosti i kontinuiteta rada data centra.
7. Detektovan je **nedostatak SMS modula** za mjerenje, javljanje i praćenje u realnom vremenu temperature u data centrima, te je navedeni modul nabavljen i **implementiran u februaru 2026. godine**, u cilju unaprijeđenja nadzora sistema i povećanja nivoa operativne bezbjednosti.
8. Dalje, tokom istog mjeseca izvršena je detaljna defektaža sistema klimatizacije na lokaciji Disaster Recovery data centra u Bijelom Polju od strane kompanije koja je ovlašćeni serviser ove vrste klima uređaja na Balkanu. Detekovan je neispravan rad komponenti i na klimatizacionoj jedinici koja je u funkciji i ona koja nije u funkciji, te je

predložen spisak komponenti za servis i zamjenu, uz naglasak da bi u skorijom vremenu bilo potrebno zamjeniti bar jedan ormar klimatizacije jedine. Takođe, napomenuto je da se pojedini djelovi više ne proizvode i da zamjenom svih postojećih djelova postoji mogućnost da zbog nekompatibilnosti dijelova novije proizvodnje može doći do problema u redu, te moguće dodatnim intervencijama. S tim u vezi, od strane pomenute kompanije dostavljena je ponuda, na datum 23.02.2026.godine za usluge servisa u iznosu od 14.140,06 eura.

9. Sistem video-nadzora i kontrole je u **potpunosti implementiran** i stavljen u funkciju. Njegova realizacija omogućava da se svi sigurnosni aspekti prate i upravljaju centralizovano, kroz prostorije SOC-a državne uprave. Monitoring i administracija dostupni su u realnom vremenu, čime je obezbijeđena pouzdana kontrola i pravovremeno reagovanje na eventualne incidente. Na ovaj način, video-nadzor predstavlja ključnu komponentu sigurnosne infrastrukture data centra i doprinosi sveukupnoj stabilnosti i zaštiti kritičnih sistema.

Ključni nalaz se odnosi na činjenicu da je sistem klimatizacije proizveden je 2012 godine, i samim tim je dotrajavao, a dodatno je vijek skraćen neadekvatnim i pravovremenim održavanjem, te je dugoročna preporuka da se kompletan sistem zamjeni u što skorijem vremenu.

Uzimajući u obzir prethodno, Ministarstvo javne uprave je djelovalo i prema Upravi za državnu imovinu, putem zvaničnog dopisa od 10.novembra 2025.godine (br.01-044/25-4743) u cilju organizovanja sastanaka te upoznavanja sa trenutnim stanjem te navedenih sistema i definisanja kratkoročnih i dugoročnih mjera za njihovu sanaciju.

Nakon toga, organizovana su dva sastanka u novembru i decembru 2025.godine, prvog u odnosu na kratkoročne operativno tehničke aktivnosti sistema klimatizacije i protivpožarnih sistema, te zajednički angažman na otklanjanju nedostaka na istim i drugi na kome je Ministarstvo javne uprave upoznalo upravu za državnu imovinu da je potrebno preuzeti dugoročne aktivnosti na sistemskom rješavanju problema koji nastaju u smislu održavanja tehničkih sistema za kontinuitet rada primarnog i disaster recovery data centra.

Nakon toga, u februaru 2026. godine održan je sastanak na ministarskom, na kojem su prisustvovali kolege iz Ministarstva finansija, Uprave za državnu imovinu i Poreske uprave, u odnosu na izazove sa kojima se institucije susreću u odnosu na korišćenje prostorija Disaster Recovery data centra i dodatnog zahtjeva u odnosu na povećanje kapaciteta linka na udaljenim lokacijama Poreske uprave .

Tokom navedenih sastanaka posebno je istaknuto da se postupak nabavke usluga održavanja i roba u vezi sa tehničkim sistemima za kontinuitet rada oba objekta – primarnog i disaster recovery data centra – mora tretirati drugačije od ostalih objekata. Budući da predstavljaju kritičnu infrastrukturu, neophodno je da se nabavke realizuju kroz odvojenu tendersku proceduru, nezavisno od objedinjene nabavke za slične projekte. Takođe, naglašena je potreba da za navedene usluge mora biti angažovana visoko profesionalna sertifikovana kompanija, koja ima dovoljne ljudske kapacitete za pružanje kvalitetne i adekvatne podrške na terenu, na teritorije Crne Gore.

Takođe, na V sjednici Savjeta za informacionu bezbjednost 22.12.2025.godine, čiji član je i Ministarstvo finansija, informisani su o trenutnim izazovima i problema sa kojima se susreće Ministarstvo javne uprave kao neko ko je zadužen da upravlja jedinstvenim informacionim sistemom u koji spadaju i objekti oba data centra, te Uprava za imovinu zadužena za održavanje tehničkih sistema za kontinuitet rada objekta.

U odnosu na navedeno predložene su sledeće mjere:

- Kratkoročne mjere:

1. Hitna zamjena neispravnih komponenti klimatizacionog sistema u Bijelom Polju, na obje klimatizacione jedinice prije ljetnje sezone, kada je i najveći rizik po otkazivanje uređaja uslijed visokih temperatura.
 2. Zapošljavanje dva zaposlena u Upravi za državnu imovinu, u cilju prevazilaženja problem dostupnosti prostorija na vrijeme, te bržih operativnih postupaka reakcije na incidente.
 3. Hitna intervencija i stavljanje u funkciju protivpožarnog sistema u prostoriji CA sale u data centru u Podgorici.
 4. Realizacija aktivnosti na redovnom održavanju klimatizacije i nabavka rezervnih dijelova za tehničke sisteme koji obezbjeđuju kontinuitet rada data centra (primarni i disaster recovery objekat).
 5. Povezivanje prostorija u kojima se nalaze službenici Ministarstva javne uprave koji upravljaju sa oba Data Centra, sa BMS sistemom zgrade Vektra (u okviru koje je primarni data centar) u posjedu Uprave za imovinu, u cilju sveobuhvatnog monitoringa.
- Srednoročne mjere:
6. Tretiranje sistema za održavanje i razvoj tehničkih sistema data centra u Podgorici i Bijelom Polju realizuje kroz odvojeni tenderski postupak.
 7. Zamjena klimatizacije istim tipom klimatizacionih sistema, zbog što manjeg obuhvata građevinskih radova na objektu.
 8. Uspostavljenje DMS (Data Managment System) sistema za klimatizacione jedinice u Podgorici i Bijelom Polju.
 9. Nabavka, izrada i montaža **zaštitne rešetke** za spoljašnju jedinicu klima-uređaja sa obezbeđenim nesmetanim protokom vazduha i pristupom za servisiranje.

DIO 2: Informaciono-komunikaciona mreža zgrade Ministarstva finansija (LAN mreža)

Ministarstvo javne uprave, kao nadležni organ za upravljanje Vladinom informatičkom infrastrukturom i informaciono-komunikacionom mrežom državnih organa, dužno je da realizuje integraciju nove zgrade koju će službenici Ministarstva finansija koristiti u budućem periodu. Navedeni objekat se nalazi na lokaciji Vaka Đurovića, Podgorica, te se stavljanje istog u funkciju očekuje tokom II kvartala 2026. godine. S tim u vezi, Ministarstvo javne uprave analiziralo projekat slabe struje koji je imala u uvid i informisalo Ministarstvo finansija da istim nije specificirana aktivna mrežna oprema, te da projekat rekonstrukcije nije obuhvatio nabavku i implementaciju navedene opreme, koja je preduslov za povezivanje korisničkih uređaja na državnu mrežu i dalje ka Internetu.

U odnosu na pomenuto, Ministarstvo javne uprave je izvršilo analizu projekta slabe struje, te istražilo tržište u cilju nabavke i integracije navedene opreme, te informisalo Ministarstvo finansija da je potrebno opredjeliti 350.000,00 € sa PDV-om, za navedene potrebe, uz isporuku i instalaciju od 4 do 6 mjeseci. Napomnimo, da se je u toj komunikacije navedeno da oprema za pristup fizički odvojenoj WiFi mrežu u ovom trenutku nije potreban, te ista nije obuhvaćena ovim iznosom. Integracija navedenog objekta u mrežnu državnih organa je obavezno i sa aspekta sajber bezbjednosti, jer atomatski postaje dio sajber ekosistema i zaštite od strane Vladinog SOC-a i pod monitorinogom saobraćaja u realnom vremenu.

DIO 3: Potrebe za unapređenjem informaciono-komunikacionih linkovi

Poreska Uprava je tokom gore pomenutog sastanka, održanog 23.01.2026. godine, pored problema u odnosu na tehničke sisteme data centra, navela i problem protoka na linkovima do poslovnih jedinica i ekspozitura na 25 lokacija, gdje je upućen zahtjev za povećanja linka na minimalno 10Mbps. Budući da takav zahtjev nije pokriven trenutnim ugovorom, niti specifikacijom tenderske procedure za nabavku mjesnih i međumjesnih linkova.

Trenutno samo dvije lokacije Poreske Uprave rade po optici i na tim lokacijama tehnički se može odraditi povećanje kapaciteta na 10Mbps (ekspozitura Plav, na adresi Čaršijska bb i ekspozitura Kotor na adresi, Stari grad). **Maksimalni kapacitet linka preko bakarne infrastrukture je 4-5Mbps**, zavisno od kvaliteta parice preko koje je realizovan servis.

Sve ostale lokacije trenutno rade preko bakarne infrastrukture i za povećanje kapaciteta na 10Mbps je prethodno neophodno da se naprave tehnička rješenja za povezivanje objekata optikom, pa tek nakon toga da se radi migracija linkova sa bakra na optiku i povećanje kapaciteta.

Kako bi se obezbijedio stabilan i pouzdan rad informacionih sistema, neophodno je povećati kapacitet optičkih linkova.

Posebno je važno istaći da novi informacioni sistem Poreske uprave – **IRMS (Integrirani sistem za upravljanje prihodima)** – zahtijeva veći protok podataka radi nesmetanog funkcionisanja. Pored njega, značajnu ulogu ima i **EFI (Elektronska fiskalizacija – Elektronski fiskalni servis)**, koji je hostovan na zasebnoj hardverskoj opremi i nalazi se na disaster recovery lokaciji u Bijelom Polju, te u active-active sistemu rada, što znači da se istovremeno koristi produkciona lokacija u Podgorici i disaster recovery (DR) lokacija u Bijelom Polju. Obje lokacije rade paralelno i sinhronizovano, čime se obezbjeđuje visoka dostupnost i kontinuitet usluga.

Upravo zbog ovih zahtjeva, a uz već naglašenu važnost tehničkih sistema zaštite obrađenih u prethodnom dijelu, potrebno je obezbijediti optičke veze sa većim protokom. Na taj način obezbjeđuje se kontinuitet rada, pouzdanost i sigurnost kritične infrastrukture, što je od presudnog značaja za funkcionisanje poreske administracije i šireg informacionog sistema državne uprave.

Ministarstvo zdravlja uputilo je zahtjeva za povećanje kapaciteta i promjenu tehnologije internet linkova na svim lokacijama domova zdravlja u Crnoj Gori, kojih ukupno ima 27.

Iskazana je potreba za bržim i pouzdanim linkovima kao ključni element daljeg razvoja zdravstvenog sistema i pružanja kvalitetne usluge, te je naveden niz informacionih sistema koji su razvoju ili su već implementirani i to:

- eDijagnostika – Ima centralizovan pristup radiološkim snimcima; eliminiše potrebu za DVD i štampu; pacijenti mogu online pregledati nalaze.
- LIS (Laboratorijski informacioni sistem) – Ima centralizovan pristup laboratorijskim nalazima i radi na sličnom principu kao eDijagnostika.
- Primarna zdravstvena zaštita – Izabrani doktor – Sistem za efikasniji rad izabranih doktora; zahtijeva pouzdane internet veze.
- EZK (Elektronski zdravstveni karton) – Objedinjuje sve zdravstvene podatke građana na jednom mjestu; povezuje se sa postojećim i budućim sistemima radi ažuriranja i korišćenja podataka u liječenju.

Trenutno su navedene institucije povezane putem radio linkova, sa brzinama do 20 Mbps. Međutim, postoje problemi sa dostupnošću i pouzdanosti u slučaju loših vremenskih uslova i krajnjem protokom, što nije zadovoljavajuće za navedene sisteme i to je glavni razlog za promjenu tehnologije prenosa podataka.

U skladu sa tim Ministarstvo javne uprave je preuzelo hitne aktivnosti, te u odnosu na navedeno obezbijedilo optičke linkove protoka 30 Mbps na šest ključnih lokacija, u trajanju od 15 dana, za potrebe testiranja opravdanosti zahtjeva.

Za svih 27 lokacija testiranjem je utvrđena opravdanost zahtjeva, nakon čega je MJU je dobilo ponudu za prelazak na optičke linkove brzine 30 Mbps na mjestima gdje je moguća optička

veze, dok će na ostalima implementirati bakarne linkove brzine 4 Mbps , što je maksimum za tu tehnologiju.

U tom smislu za potrebe produkcije, potrebno je nabaviti i implementirati optičke i bakarne linkove, za šta su potrebna finansijska sredstva u iznosu od **cca 100.000,00 eura**, koje treba implementirati u 2026. godini.

DIO 4: Microsoft serverske i klijentske licence, kao osnova za kontinuitet rada i bezbjednost informacionih sistema javne uprave

Strateško opredjeljenje Vlade Crne Gore da koristi legalan softver u javnom sektoru potvrđuje se kroz partnerstvo sa kompanijom Microsoft, koje je započeto u septembru 2005. godine potpisivanjem Ugovora o legalizaciji Microsoft softvera za potrebe državnih organa i Ugovora o strateškom partnerstvu. Vlada Crne Gore je od 2005. godine do danas otkupila prava na korišćenje značajnog broja klijentskih i serverskih licenci i time stekla mogućnost upotrebe najnovijih verzija Microsoft-ovih proizvoda.

Osim što korišćenje legalnih softvera u javnom sektoru govori o posvećenosti Vlade u zaštiti prava intelektualne svojine sa jedne strane, sa druge strane značajno doprinosi podizanju nivoa informacione bezbjednosti u javnom sektoru, budući da su novije verzije proizvoda, sa aspekta bezbjednosti, uvijek naprednije od prethodnih.

U proteklom periodu zaključeno je **sedam** trogodišnjih ugovora o isporuci licenci (2006–2008, 2009–2011, 2012–2014, 2015–2017, 2018–2020, 2022–2024, 2025–2027) i jedan jednogodišnji ugovor u 2021. godini, putem kojih je nabavljen značajan broj serverskih i pro-desktop, kao i drugih Microsoft licenci za organe državne uprave i državne organe.

Tokom 2025. godine Ministarstvo javne uprave potpisalo je, sedmi po redu, trogodišnji Okvirni sporazum sa kompanijom Microsoft u ime Vlade Crne Gore, čime se Vlada obavezala da će u periodu 2025–2027. godine uredno izmirivati sve finansijske obaveze koje proizilaze iz navedenog sporazuma. Tada je uspješno sprovedena i procedura za prvu godinu realizacije Okvirnog sporazuma, čime je obezbijeden kontinuitet korišćenja licenci za serversku infrastrukturu u primarnom i disaster recovery data centru, kao i za službeničke računare u organima državne uprave.

S tim u vezi, a u cilju realizacije obaveza iz Okvirnog sporazuma u 2026. godini neophodno je obezbijediti dodatna finansijska sredstva u iznosu od 730.000,00 eura.

Neophodno je naglasiti da Ministarstvo javne uprave, kao organ koji upravlja jedinstvenim informacionim sistemom državne uprave, uključujući primarni data centar u Podgorici i disaster recovery lokaciju u Bijelom Polju, **ne smije dozvoliti da organi državne uprave koriste nelegalan ili nelicenciran softver**. Takva situacija bi:

- direktno narušila bezbjednost Vladine mreže i svih povezanih institucija;
- povećala rizik od sajber incidenata, kompromitacije podataka i prekida rada sistema;
- onemogućila primjenu bezbjednosnih zakrpa i nadogradnji koje Microsoft kontinuirano objavljuje;
- dovela do reputacionog i finansijskog rizika za državu, uključujući moguće međunarodne posljedice u kontekstu zaštite prava intelektualne svojine.

Savremeni informacioni sistemi koji funkcionišu u okviru državne infrastrukture – uključujući sisteme hostovane u primarnom i disaster recovery data centru, sisteme Poreske uprave, elektronske fiskalizacije, eZdravstva, kao i brojne druge servise – oslanjaju se na stabilnu, ažuriranu i bezbjednu serversku i klijentsku platformu.

Bez urednog izmirenja obaveza po osnovu Microsoft licenci, Ministarstvo neće biti u mogućnosti da obezbijedi:

- kontinuiranu tehničku podršku proizvođača;
- sigurnosne nadogradnje i zakrpe za serverske operative sisteme i baze podataka;
- kontinuirano i licencno usklađeno funkcionisanje serverske infrastrukture u oba data centra;
- usklađenost sa međunarodnim standardima informacione bezbjednosti i obavezama u procesu evropskih integracija.

Uzimajući u obzir da su primarni i disaster recovery data centri temelj cjelokupne digitalne infrastrukture državne uprave, te da svi ključni informacioni sistemi funkcionišu na licenciranoj serverskoj platformi, obezbjeđenje sredstava za drugu godinu realizacije Okvirnog sporazuma sa kompanijom Microsoft predstavlja pitanje kontinuiteta rada, informacione bezbjednosti i zakonitosti funkcionisanja javne uprave.

Stoga je neophodno da se za 2026. godinu obezbijede dodatna finansijska sredstva u iznosu od 730.000,00 eura radi ispunjenja već preuzetih obaveza po osnovu trogodišnjeg Okvirnog sporazuma sa kompanijom Microsoft.